

**Запровадження інтегрованого підходу до навчання
в закладах дошкільної та початкової освіти**

школи, сприятиме підвищенню його професійної майстерності. Методично правильна побудова та проведення інтегрованих уроків впливають на результативність процесу навчання: знання набувають якості системності, вміння стають узагальненими, комплексними, посилюється світоглядна спрямованість пізнавальних інтересів дитини, ефективніше формуються переконання та забезпечується якість підготовки сучасного учня, завдяки створенню кожній дитині умов для самостійного досягнення життєвих цілей.

Література

1. Концепція «Нова українська школа» / упор. Л. Гриневич – К.; 2016. – 34 с.
2. Закон України «Про освіту» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручн. / О.Я.Савченко. – К. : Грамота, 2012. – С. 373.

**З ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ТРВЗ-
ПЕДАГОГІКИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

Брацун В.В.

Тернопільський навчально-виховний комплекс № 35
Тернопільської міської ради Тернопільської області
E-mail: bracun61@gmail.com

На початку ХХІ ст. в теорії і практиці навчання особливо гостро стоїть питання про розвиток творчих здібностей молодших школярів. Аналіз існуючої традиційної практики початкової освіти свідчить про те, що головним для вчителів є формування в молодших школярів ключових та предметних компетентностей, а творчий розвиток залишається поза їхньою увагою. Іншими словами, в масовій практиці початкової школи практично відсутня спеціальна цілеспрямована, систематична робота, спрямована на розвиток творчості учнів. Багато хто з вчителів та батьків вважають, що якщо дитина буде знати навчальний предмет, то вона буде й розвинутою. Якщо це так, то

*Запровадження інтегрованого підходу до навчання
в закладах дошкільної та початкової освіти*

виникають запитання: «Чому діти, які добре володіють правилами орфографії, не вміють грамотно писати?»; «Чому учні, котрі знають багато віршів і вміють відтворити текст, не вміють застосовувати свої знання в нестандартній ситуації?» тощо.

Всі це відбувається тому, що наявність знань — це лише один бік розвитку дитини і, як показали психологічні дослідження, не найголовніший. Тому більшість випускників, які на відмінно знають шкільну програму, не вміють використовувати отримані в школі знання в нестандартній ситуації, під час розв'язання проблемних завдань у різних сферах суспільного життя. На жаль, у більшості нинішніх випускників не достатньо розвинене творче мислення, вони бояться самостійності, тяжіють не до оригінального мислення, а до інформації, яку педагог у «готовому вигляді» представив на уроці. Проте, відомо, що діти від природи допитливі і сповнені бажання вчитися. Наш досвід педагогічної діяльності дозволяє стверджувати, що для того, щоб кожна дитина могла розвинути свої творчі можливості, необхідне застосування в освітньому процесі активних форм і методів навчання. Отже, перед учителем стоїть важливе завдання — створення сприятливих умов для розвитку творчого потенціалу кожного учня і його самореалізації. В. О. Сухомлинський писав, що духовне життя дитини повноцінне лише тоді, коли вона живе у світі гри, казки, музики, фантазії, творчості. Ми повинні вчити і виховувати так, щоб дитина почувала себе шукачем і відкривачем знань. Тільки за цієї умови одноманітна, напружена, стомлююча робота школяра забарвлюється радісними почуттям і може принести маленьким людям переживання творців [3]. Значне мірою вирішенню цієї проблеми сприяє наукова технологія творчості ТРВЗ (теорія розв'язання винахідницьких завдань). Основи цієї технології розроблені інженером і письменником-фантастом Г. С. Альтшуллер [1]. ТРВЗ будується як точна наука, що має свою галузь дослідження, методи та інструменти. Основний постулат ТРВЗ: технічні системи розвиваються за об'єктивно існуючими законами; ці закони можна бути пізнані, а також їх можна виявити та використати з метою свідомого розв'язання винахідницьких завдань [2].

*Запровадження інтегрованого підходу до навчання
в закладах дошкільної та початкової освіти*

Ось деякі прийоми і методи ТРВЗ, які я використовую, розвиваючи словесну творчість дітей і одночасно навчаючи їх мислити, бачити світ у взаємозв'язку його елементів, відшукувати і вирішувати протиріччя в ньому, знаходити вирішення казкових і життєвих проблем.

Приклад 1. Використання морфологічного аналізу [4]. Суть цього методу — навчання дітей вмінню конструювати нові образи, використовуючи елементи і властивості відомих в природі об'єктів і явищ. Він використовується при побудові сюжету казкової історії «Який він лунтик?». У цій історії брат і сестра, Іванко та Марійка, дивлячись у вікно на повний місяць, мріють про те, який він лунтик? Вони вигадали його, змагаючись у фантастичних ідеях. Наприклад, Марійка говорить: «У нього очі великі і світяться, як ліхтарі, щоб краще бачити в темряві». Іванко доповнює: «У нього великий живіт, круглий, як повітряна куля, щоб він був легким і високо підстрибував».

Новий фантастичний образ лунтика, який народився у бесіді дітей, складається з відомих на землі об'єктів: ліхтаря, жаби, повітряної кулі тощо. Педагог пропонує учнім фантазувати і вигадувати разом з героями казки, застосовуючи порівняння з відомими об'єктами і пояснювати доцільність деталей образу.

Приклад 2. Використання методу асоціацій (фокальних об'єктів) [4]. Суть цього методу — навчання дітей переносити властивості з одного об'єкту на інший (як правило, живого і неживого) з метою створення нових незвичайних об'єктів, генерування фантастичних ідей. Наприклад, педагог пропонує дітям придумати і описати «Планету Зайців». Мешканцями цієї планети є дуже незвичайні зайці, придумати як їм допоможе люстра. Люстра, вона яка? Кришталева — зайці кришталеві (з льоду, зі скла...); світиться — зайці світяться (з ліхтариками усередині, сонячні зайчики...); красива — зайці красиві (з бантиками, різнокольоровими шубками...); тепла — зайці теплі (зайці-грілки, зайці-подушки...). Вигадуючи історію «Планета Зайців», діти за допомогою вільних асоціацій виводять велике число наслідків, стають винахідниками.

Досвід нашої багаторічної діяльності засвідчує, що творчі завдання на основі ТРВЗ сприяють оволодінню учнями методами

**Запровадження інтегрованого підходу до навчання
в закладах дошкільної та початкової освіти**

пошуку нового та генерації оригінальних ідей, зниженню психологічної інерції.

Отже, технологія ТРВЗ набуває особливого значення у контексті нової освітньої парадигми, оскільки значне мірою сприяє реалізації актуальної проблеми розвитку творчого потенціалу школярів.

Література

1. *Альтшуллер Г. С.* Творчество как точная наука / Г. С. Альтшуллер. – М.: Советское радио, 1979. – 168 с.
2. *Макрідіна Л. О.* Технологія творчості ТРВЗ / Л. О. Макрідіна // Управління школою. 2003. – № 32. – С. 12-26.
3. *Сухомлинський В. О.* Серце віддаю дітям. / В. О Сухомлинський – К.: Радянська школа, 1984. – 288 с.
4. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. – Х.: «Основа», 2009. – 176 с.

**ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ У КОНТЕКСТІ
РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Вітюк В.В., Зуйко К.В.

Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки

E-mail: vityuk-valentyana@ukr.net

Нині у світовій практиці ефективність освіти пов'язується з реалізацією компетентнісного підходу до навчання. Компетентнісний підхід до навчання у початковій школі було запроваджено на підставі Державного стандарту початкової загальної середньої освіти (2011 р.), навчальних програм (2012 р., 2015 р., 2016 р.), у вимогах до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів (2014 р.). Однак, перехід на компетентнісні засади навчання недостатньо відображено у дидактичному та методичному забезпеченні, де все ще домінує знанневий компонент. Держстандарт початкової загальної середньої освіти 2011 року переважно орієнтував на формування в учнів молодшого шкільного віку предметних компетентностей. Натомість у світовому досвіді склалося розуміння компетентності